

Wa'eera' – Exodus 6:2 – 9:35

Aliyah 1 – Exodus 6:2 – 6:13

Met Exodus 6:1 of 6:2 begint *parshat Wa'eera'*.¹ Mozes heeft zijn **beklag** bij de Heer gedaan. Sinds hij naar de Farao is gegaan, gaat het alleen maar slechter met het volk van de Israëlieten. Ze moeten nog harder werken voor de Farao. De Israëlieten zijn hierdoor hun vertrouwen in Mozes kwijtgeraakt en hebben Mozes verwijten gemaakt.² En nu is Mozes op zijn beurt naar de Heer toegekomen, om zijn beklag daarover te doen. We lezen aan het begin van *parshat Wa'eera'* hoe de Heer Mozes antwoordt.

Het antwoord van de Heer aan Mozes is in eerste instantie een heel kort antwoord: **'Ik ben YHWH.'** Wat is dit voor een antwoord, dat de Heer aan Mozes geeft? Geeft de Naam van de Heer een antwoord op het beklag van Mozes? Jazeker! Dit stuk staat niet voor niets in het Bijbelboek *Shemot* ('namen'). Een naam in de Bijbel is nooit zomaar een naam. En zeker de Naam van God niet. De Naam van God is een geweldig antwoord.

De Naam YHWH is niet goed te vertalen, maar is vrijwel zeker afgeleid van het werkwoord *Hayah*, wat 'zijn' betekent. In de Naam van God lijkt vervat te zijn, dat Hij de **Bron van al het zijn** is. Alles wat bestaat, bestaat in, door en tot Hem.³ Waar Gods Naam gebruikt wordt in de Bijbel, komt haast altijd iets van zijn betrouwbaarheid of **verbondstrouw** naar voren. Als God iets belooft of gebiedt, dan zegt Hij er soms achteraan: 'Ik ben YHWH'.⁴ Dit wil dan zoiets zeggen als: 'ik ben geen mens, dat ik liegen zou', 'dit is een betrouwbaar woord', 'neem dit woord serieus' of 'Ik zweer dit bij mijn eigen Naam'.⁵

Mozes komt met zijn klacht bij de Heer aan: 'Waarom hebt u dit volk kwaad gedaan?' Daarmee trekt hij eigenlijk de betrouwbaarheid van de Heer in twijfel. En het antwoord van de Heer daarop is zijn Naam. De Naam, die zijn betrouwbaarheid en verbondstrouw naar voren laat komen. De rest van het antwoord van de Heer gaat dan ook over het verbond, waaraan de Heer trouw zal blijven. Daarover zo meteen meer...

Maar eerst een **lastige kwestie**, want in vers 3 lijkt de Heer te zeggen dat Hij zich niet met zijn Naam YHWH bekend heeft gemaakt aan Abraham, Izak en Jakob. Dit is echter wel het geval. De Heer heeft zijn Naam wel degelijk aan hen kenbaar gemaakt. Op het moment dat de Heer zijn verbond met Abraham sluit, zegt Hij bijvoorbeeld: 'Ik ben YHWH, die je uit Oer van de Chaldeeën gehaald heeft om je dit land te geven om het in bezit te hebben.'⁶ Hoe moeten we Exodus 6:3 dan lezen...?

¹ De telling van de verzen van Exodus 6 verschilt in verschillende Bijbelversies...

² Ex. 5:21.

³ Rom. 11:36.

⁴ Ex. 29:46, Lev. 19, Jes. 42:8, Zach. 10:6, etc.

⁵ Gen. 22:16, Num. 23:19, Hebr. 6:13.

⁶ Gen. 15:7.

In dit geval is het belangrijk om naar de Hebreeuwse grondtekst terug te gaan. Letterlijk staat hier in het Hebreeuws: *Ik ben verschenen aan Abraham, Izak en Jakob met El Shaddai en mijn Naam YHWH, niet werd Ik bekend voor hen.* Dit moet m.i. gelezen worden als: Ik ben verschenen aan Abraham, Izak en Jakob als *El Shaddai* en *YHWH*, maar toch werd Ik niet werkelijk gekend door hen.⁷ God is volgens dit vers dus wel degelijk met zijn Naam YHWH aan de voorvaderen verschenen.

Wat betekent het dan, dat de Heer **niet werkelijk gekend** werd door Abraham, Izak en Jakob? Ik denk dat dit te maken heeft met de beloftes van het verbond. De Heer had Kanaän aan de voorvaderen beloofd. Ook had Hij beloofd dat Hij altijd hun God en de God van hun nakomelingen zou zijn. Maar deze beloftes hebben de voorvaderen niet in vervulling zien gaan. Zij zijn altijd vreemdelingen gebleven in Kanaän. En God verscheen in hun hele leven slechts een enkele keer aan hen. En nadat zij heengegaan waren, moest hun nageslacht het in Egypte nog 400 jaar zonder beloofde land en nabijheid van God doen. Zij hoorden wel de Naam YHWH, als teken dat de Heer zijn beloftes zeker zou vervullen, maar zij hebben Hem zo nog niet leren kennen. Zij hebben de **vervulling van de verbondsbeloftes** niet meegemaakt in hun dagen.

Aan de Israëlieten van de generatie van Mozes belooft de Heer echter dat zij de verbondsbeloftes wel in vervulling zullen zien gaan. Hij zal hen eindelijk uit Egypte uitleiden, hen tot zijn eigen volk aannemen en hen in het beloofde land planten. Zo zullen zij weten wat zijn Naam YHWH werkelijk betekent. Hij is een betrouwbare God, die zijn beloftes tot vervulling brengt.

Laten we nog even terugbladeren naar de **verbondssluiting** van de Heer met **Abraham**. Welke beloftes had de Heer toen precies gedaan? Wel, de Heer beloofde Abraham dat zijn nakomelingen 400 jaar slaaf zouden zijn in Egypte. Daarna zou Hij rechtspreken over Egypte en zouden zijn nakomelingen met veel bezittingen wegtrekken. Vervolgens zouden zij naar het beloofde land gebracht worden om dat in bezit te nemen. In die 400 jaar zouden de zonden van de Amorieten namelijk voldoende worden, om hen uit het beloofde land weg te vagen. Zo zou er ruimte ontstaan voor de Israëlieten.⁸

En wat lezen we in deze *aliyah*? De Heer heeft het roepen en huilen van de Israëlieten gehoord en weer gedacht aan zijn verbond. Hij zal hen met grote tekenen en oordelen uit Egypte bevrijden. Hij zal hen als zijn volk aannemen en hen naar het beloofde land brengen. Dit alles vond plaats, toen de Israëlieten 430 jaar in Egypte waren geweest, waarvan zij ongeveer 400 jaar in slavendienst zijn geweest.⁹ Hieruit leren we dat God zijn beloftes altijd **precies op tijd vervult**. Ook als er 400 jaar of nog langer tussen zit.

⁷ Er staat niet 'Ik maakte bekend' (*hoda'tie*), maar 'Ik werd bekend' (*noda'tie*). Het gaat hier dus niet over het bekendmaken van een naam, maar over zelf bekend worden. Nu zou je nog kunnen denken dat de Heer zelf niet bekend werd *met zijn Naam YHWH*. Er staat in het Hebreeuws echter niet geschreven 'met mijn Naam' (*im / et shemi*), maar alleen 'mijn Naam' (*shemi*). De conclusie ligt daarom voor de hand dat de Naam YHWH nog bij de vorige regel betrokken moet worden en dat het bekend worden over God Zelf gaat.

⁸ Gen. 15:13-16.

⁹ Ex. 12:40-41. De slavendienst begon namelijk na Jozefs dood, vlg. Ex. 1:6-14.

God belooft in deze *aliyah* om het volk met een uitgestrekte arm en met grote oordelen te redden van hun slavenarbeid. Vanaf dat moment zullen zij Hem altijd blijven kennen als **hun God**, die hen uit het **slavenhuis** uitgeleid heeft. De Tien Woorden in Exodus 20 beginnen hier bijvoorbeeld weer mee: *Ik ben YHWH, jullie God, die jullie uit het slavenhuis Egypte uitgeleid heeft. Zo zullen zij God persoonlijk als machtige Redder leren kennen.*

Juist de barre omstandigheden in Egypte geven God de kans om zijn **uitgestrekte arm** en **grote oordelen** te tonen. Hij zal laten zien wie er heerst en wie er recht doet. Hij is de Machtige van Israël en Hij overwint al de goden van Egypte. Als **Yeshua** weer naar deze aarde zal komen, zal Hij ook met kracht en grote oordelen komen.¹⁰ Dan zal Hij niet meer als de lijdende Messias (Mashiach ben Josef) verschijnen, maar als de grote, overwinnende koningszoon van David (**Mashiach ben Dawid**). Het zullen donkere en barre tijden zijn, maar alle volken zullen buigen voor Yeshua. En dan zal Hij de troon van zijn vader David te Jeruzalem beklimmen en in eeuwigheid heersen over het huis van Israël en over alle volken.¹¹

Dit Koninkrijk van God begint nu al in het klein. Yeshua bevrijdt ons namelijk al persoonlijk uit het **slavenhuis van de zonde**. We leren uit het Nieuwe Testament dat we sinds de zondeval allemaal in het slavenhuis van de zonde starten. We zijn verslaafd aan de zonden. Het is voor een mens onmogelijk om alleen maar juiste en goede dingen te doen. Maar Yeshua kwam om ons werkelijk vrij te maken. Hij betaalde de prijs voor onze loskoping, namelijk zijn leven. En Hij gaf zijn Heilige Geest, zodat we werkelijk in vrijheid God zouden kunnen dienen. Niet meer als slaven, die hun uiterste best moeten doen om aan Gods geboden te kunnen voldoen en dan onvermijdelijk daarin falen. Maar we mogen **vrije kinderen** van de hemelse Vader worden, die van binnenuit het juiste gaan doen.¹²

Mozes krijgt in de huidige *aliyah* twee keer de opdracht om te **spreken**. In eerste instantie moet hij de woorden van de Heer tot het volk van de Israëlieten spreken. En in tweede instantie moet hij de woorden van de Heer tot de Farao spreken. Maar Mozes durft eigenlijk helemaal niet te spreken tot de Farao. Zeker niet, als het volk van de Israëlieten hem al niet gelooft. Mozes zegt daarom tegen God dat hij '**onbesneden van lippen**' is. Hij kan niet goed spreken. Meer nog, zijn lippen zijn niet geëigend om woorden namens God te spreken. Mozes zegt dat zijn lippen 'onbesneden' zijn. Nu was de besnijdenis het teken van het verbond. Dus Mozes vindt dat zijn lippen buiten het verbond vallen. Ze zijn niet de juiste lippen om Gods verbondswoorden uit te spreken.

Mozes had al eerder tegen God gezegd dat hij moeizaam sprak. Toen had God hem terechtgewezen: *Wie heeft de mond gemaakt? En wie zorgt ervoor dat iemand kan spreken? Ben ik het niet, YHWH? Maar **Ik zal Zelf met uw mond zijn** en u leren wat u spreken moet...*¹³ De Heer zal de mond van Mozes aanraken en Hij zal hem woorden in

¹⁰ Openb. 19:11-16. Heel het boek Openbaring staat vol met de eindtijd oordelen van God. Deze hebben heel veel weg van de plagen, die over Egypte kwamen. Lees bijv. Openb. 8:6-13.

¹¹ 2 Sam. 7:16, Jes. 9:6, Dan. 2:44, Luk. 1:32-33, etc.

¹² Joh. 8:34-36, Rom. 8:15, 21, Gal. 5:1, Hebr. 2:15.

¹³ Na aandringen van Mozes heeft God Aäron als mond meegestuurd met Mozes, vlg. Ex. 4:10-16 en Ex. 7:1-2.

de mond leggen. Iets dergelijks lezen we ook over de profeet **Jeremia**, bij zijn roeping. Jeremia zegt tegen God dat hij niet kan spreken, omdat hij nog maar een jongen is. Vervolgens corrigeert de Heer hem en dan staat er in Jeremia 1:9 *Toen stak YHWH zijn hand uit en **raakte mijn mond aan**. En JHWH zei tegen mij: Zie, Ik geef mijn woorden in jouw mond...*

Hieruit leren we, dat als God ons gebiedt om te spreken, dat Hij dan zelf ook onze mond kan aanraken, om zijn woorden daarin te leggen. Yeshua heeft ons geleerd, dat onze mond door de Heilige Geest aangeraakt zal worden. Hij sprak tot zijn leerlingen: *Wanneer zij u dan zullen brengen naar de synagogen en voor de overheden en de machthebbers, wees dan niet bezorgd hoe of wat u ter verdediging moet zeggen of wat u moet spreken. Want de **Heilige Geest** zal u in dat uur **leren wat u moet zeggen**.*¹⁴

Ook de belangrijkste gave van de Heilige Geest, de gave van de **profetie**, gaat hierover.¹⁵ De Heilige Geest kan ons woorden in de mond leggen voor anderen. Dat kunnen woorden van opbouw, bemoediging, onderwijs of vermaning zijn. In elk geval zijn het woorden, die raak zijn. Ze openbaren wat er in iemands hart leeft of in iemands leven speelt. En door ze uit te spreken of aan te horen, leren we Gods perspectief op onze levens kennen.¹⁶ We worden in 1 Korinthe 14 opgeroepen om naar deze belangrijke gave te streven.

Mozes moest spreken tot de Israëlieten en tot de Farao. Zij moesten op hun beurt naar Mozes' woorden **luisteren** en deze gehoorzamen. Maar zowel de Israëlieten als de Farao deden dat niet. De Farao luisterde niet, omdat zijn hart hard was. Hij wilde niet buigen voor God. En de Israëlieten luisterden niet, omdat zij de hoop vanwege de nare situatie waren verloren. Er staat letterlijk dat zij '**geest/adem (ruach) tekortkwamen**' om naar Mozes te luisteren. Ze waren kortademig vanwege de harde werkzaamheden. Maar meer nog; zij kwamen tekort in de Geest van God. Door de moeilijke omstandigheden was hun hart op slot geraakt voor de Gods Geest, die mensen laat luisteren en gehoorzamen.

Het gebod om te luisteren (**sjema' Yisra'el**) gaat voor alle geboden uit. Dat heeft Yeshua ook bevestigd, toen Hem naar het grootste gebod gevraagd werd.¹⁷ Dit gebod is dan ook de belangrijkste Joodse belijdenis geworden, die iedere dag uitgesproken wordt. Gods Geest leert ons om werkelijk naar Gods geboden te luisteren en deze ook te doen. Want bij luisteren (**sjema'**), gaat het om meer dan aanhoren alleen. Het gaat ook om het **gehoorzamen** van het gehoorde. Yeshua heeft zijn volgelingen zelf ook geboden meegegeven in zijn Bergrede en aan het einde daarvan zei Hij tegen zijn volgelingen: *Daarom, ieder die deze woorden van Mij **hoort en ze doet**, die zal Ik vergelijken met een verstandig man...* Woorden van God zijn bedoeld om je in beweging te zetten. Horen en doen horen bij elkaar, in Gods Koninkrijk. Wat doe jij met Gods woorden...?

¹⁴ Luk. 12:11-12.

¹⁵ 1 Kor. 14:1ev.

¹⁶ 1 Kor. 14:4, 24-25, 31.

¹⁷ Mark. 12:29.

Welke lessen hebben in deze *aliyah* geleerd?

1. **Verbondstrouw** zit in Gods Naam en wezen ingebakken
2. God **vervult** zijn beloftes altijd **precies op tijd**
3. **Yeshua** zal weerkomen met **grote kracht** en **oordelen**
4. Yeshua bevrijdt ons uit het **slavenhuis van de zonde**: leef in de vrijheid!
5. **Spreek** als God dat van u vraagt, ook als u uzelf ongeschikt daarvoor vindt
6. Vraag of de **Heilige Geest** uw mond en oren aanraakt
7. Streef naar de gave van **profetie**
8. **Luister** naar Gods woorden en **gehoorzaam** ze ook